

Handläggare
Niklas Zetterberg
Telefon 08-508 27 335**Till**
Stadsbyggnadsnämnden

Redovisning av plansamråd och ställnings- tagande inför granskning av förslag till detaljplaner till stöd för projektet *Stockholms framtida avloppsrening*

Förslag till beslut

1. Stadsbyggnadsnämnden godkänner redovisningen av plansamråden.
2. Slutliga planförslag upprättas och ställs ut för granskning.

Anette Scheibe Lorentzi

Thomas Stoll

Karin Norlander

Sammanfattning

Stockholm Vatten AB:s projekt *Stockholms framtida avloppsrening* (SFA) innebär att Bromma reningsverk läggs ned och att avloppsvatten istället leds i en ny ledning till anläggningen i Sickla. Stadsbyggnadskontoret har tagit fram fem detaljplaner till stöd för projektet som varit ute på samråd. Två detaljplaner hanterar ledningen mellan Bromma och Sickla, en rör teknisk anläggning i bergrum i Ålsten i Bromma och två planer möjliggör utbyggnad av Sickla (befintliga) reningsanläggning under Hammarbybacken.

Synpunkter under samrådet har främst handlat om påverkan under byggandet av avloppsledningen och olägenheter som kan uppkomma vid transportvägar för lastbilar med bergmassor. Utöver detta har det inkommit synpunkter på hur detaljplaneprocessen hanteras och rimligheten i projektet *Stockholms framtida avloppsrening* som helhet. Kritik har framförts angående den miljökonsekvensutredning som utförts. Stadsbyggnadskontoret bedömer att de relativt få förekommande negativa konsekvenserna uppvägs av långsiktigt positiva resultat som kommer alla invånare i

Stadsbyggnadskontoret

Fleminggatan 4
Box 8314
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 27 300
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
stockholm.se*Bilagor: Remiss- och samrådsredogörelser för ärendena
(Dnr) 2015-19082, 2015-19085, 2015-19087, 2015-19089*

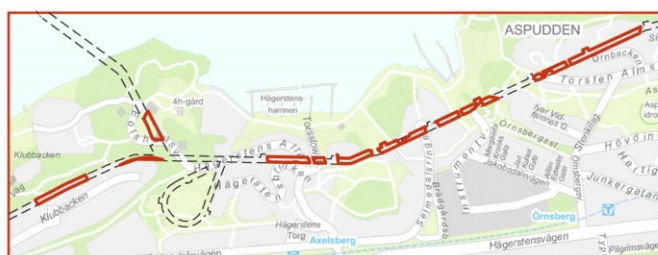
Stockholm tillgodo. Stadsbyggnadskontoret bedömer att detaljplanerna efter smärre justeringar kan gå ut på granskning.

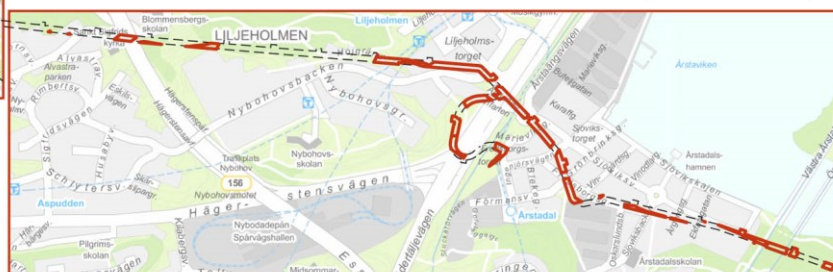
A. TDP Brommaplan - Alstensskogen
(Dnr: 2015-19082)

B. TDP Brommaplan - Alstensskogen
(Dnr: 2015-19082)

D. TDP Eolshäll-Sickla
(Dnr: 2015-19085)

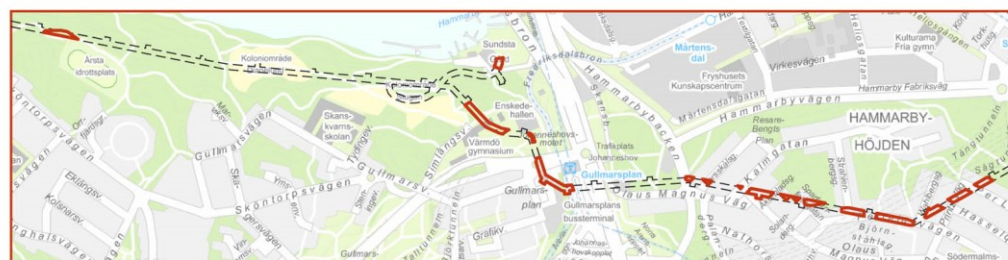
E. TDP Eolshäll-Sickla
(Dnr: 2015-19085)

**G. DP och TDP
Sicklaanläggningen**
(Dnr: 2015-19089)

C. DP Alsten
(Dnr: 2015-19087)

F. TDP Eolshäll-Sickla
(Dnr: 2015-19085)

Utlåtande

Övergripande syfte

Detaljplanerna syftar till att möjliggöra Stockholm Vatten AB:s projekt *Stockholms framtida avloppsrening, SFA*, som innebär modernisering av stadens avloppshantering, att säkra kapaciteten för avloppsrening på lång sikt och att väsentligt förbättra reningsresultaten.

Fem detaljplaner ger planstöd för projektet SFA och reglerar markanvändning och färdig utformning samt konsekvenser härav i användnings- och driftsskedet. Hantering och ansvar för genomförandefrågor regleras främst i lagstiftning utanför Plan- och bygglagen och i det tillståndsärende för SFA där bland annat genomförandet är föremål för rättslig prövning hos Mark- och miljödomstolen.

Syfte per detaljplan

TDp 2015-19082 Avloppsledning Brommaplan – Ålstensskogen
Syftet är att ge stöd åt en ny avloppsledning som ska gå från Brommaplan till Ålstensskogen. Detaljplanen tas fram som ett tillägg till gällande detaljplaner som redan i dag finns inom planområdet (ovanför ledningen).

TDp 2015- 19085 Avloppsledning Eolshäll – Sickla
Syftet är att ge stöd åt en ny avloppsledning som ska gå från Eolshäll till Sickla, där den ansluter till reningsverket i Sickla. Detaljplanen ger också stöd till två tunnelmynningar vid Liljeholmen respektive Gullmarsplan. Detaljplanen tas fram som ett tillägg till gällande detaljplaner som redan i dag finns inom planområdet (ovanför ledningen).

Dp 2015-19087 Teknisk anläggning i bergrum under Ålstensskogen
Syftet är att ge planstöd åt en teknisk bergrumsanläggning under en del av Ålstensskogen, en tunnelmynning vid Alviksvägen och en skorsten för avluftning.

Dp 2015-19089/TDp 2015-19089 Sickla avloppsreningsverk
Syftet är att ge planstöd åt en ny utbyggd underjordisk avloppsreningsanläggning, nytt tilluftstorn, en ny kontorsbyggnad och en befintlig tunnelmynning, samt att möjliggöra tredimensionell fastighetsbildning för befintlig och delvis ny avloppsanläggning.

Detaljplanering för avloppsreningsanläggningen är uppdelad i två delar: en ny detaljplan respektive ändring genom tillägg till gällande detaljplan, med beteckning PL 6625 A.

Bakgrund

För att möta morgondagens krav har Stockholm Vatten AB beslutat att utöka och modernisera infrastrukturen för avloppshanteringen i Stockholm. Projektet *Stockholms framtida avloppsrening* (SFA) innebär att Bromma reningsverk läggs ned och att avloppsvatten istället leds i en ny ledning till anläggningen i Sickla. Det innebär också att Sicklaanläggningen byggs ut och att anläggningen i Henriksdal moderniseras. I Ålstenskogen byggs en teknisk anläggning under mark, i bergrum. Stadsbyggnadskontoret har tagit fram fem detaljplaner till stöd för projektet som nu varit ute på samråd. Två detaljplaner hanterar själva ledningen mellan Bromma och Sickla, en rör den tekniska anläggningen i Ålsten och två planer möjliggör utbyggnad av Sicklaanläggningen.

Planområdenas läge och omfattning

Både söder och norr om mälarsnittet ligger planområdena för ledningen utspridda längs ledningens sträckning. Planområdet för den tekniska anläggningen i Ålstenskogen gränsar till Alviksvägen och är totalt cirka 12500 kvm. Planområdena för Sicklaanläggningen ligger vid Hammarbybacken är cirka 64 000 kvm för den västra delen respektive cirka 50 000 kvm för den östra delen.

Markägoförhållanden

Marken längs ledningen ägs privat under vissa delsträckor och mindre avsnitt. Dessa delsträckor planläggs för att möjliggöra ledningsrätt för allmännyttigt ändamål under kvarteretsmark. Den övervägande delen av marken där ledningen passerar ägs av staden. På den allmänna platsmarken görs inget tillägg till detaljplanerna, då marken redan är menad att användas för allmänt ändamål. Marken i Ålstenskogen (teknisk anläggning i bergrum) och i Sickla ägs av staden.

Tidigare ställningstaganden

Genomförandebeslut

Stockholm Vattens AB tog den 13 februari 2013 ett genomförandebeslut *Stockholms framtida avloppsrening, SFA*

Beslut i Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutade den 26 maj 2014 enligt kommunstyrelsens förslag att godkänna Stockholm Vattens projekt *Stockholms framtida avloppsrening, SFA*.

Ansökan om miljötillstånd

För de förändringar som *SFA* innebär har Stockholm Vatten AB sökt om miljötillstånd enligt miljöbalken i Mark- och miljödomstolen för 9 kap. Miljöbalken *Miljöfarlig verksamhet* samt 11 kap. Miljöbalken *Vattenverksamhet*. Tillståndet inkluderar driften av befintliga och nya avloppsledningar, tunnlar och den vattenverksamhet som krävs vid ombyggnad av reningsverkets anläggningar i Henriksdal och Sickla. Tillståndet gäller också anläggande och drift av den ledning som behövs för att leda avloppsvattnet från Bromma till Sickla/Henriksdal.

En inledande del av processen har för Stockholm Vatten varit att samråda med dem som berörs av ledningsbygget. Stockholm Vatten AB har genomfört fyra olika samråd under tiden april 2014 – maj 2015. Synpunkterna belyses i en samrådsredogörelse som är en bilaga till den MKB till tillståndsansökan för projektet *SFA*.

Redovisning av SFA:s påverkan, start av detaljplaner

Den 15 oktober 2015 godkände stadsbyggnadsnämnden den utredning som visade vilka konsekvenser som SFA kan få för stadsutvecklingsprojekt inom Stockholms Stad. Därutöver godkände nämnden start av de detaljplaner som bedömdes nödvändiga för projektet.

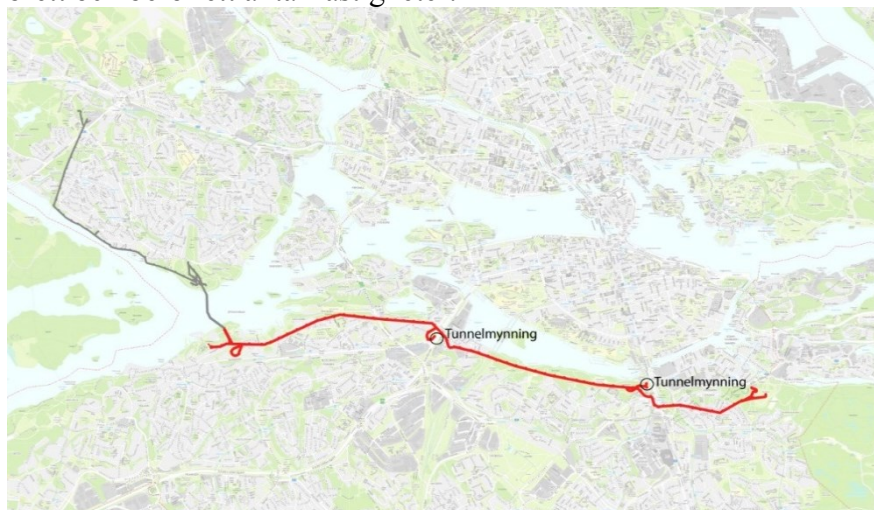
Planförslagen

Avloppsledning Brommaplan – Ålstensskogen, markerad i rött

TDp 2015-19082 Avloppsledning Brommaplan – Ålstensskogen
Planområde är långsmalt och sträcker sig från Bromma reningsverk i Åkeshov söderut ned till Mälarens strand och österut mot

Ålstensskogen. Området är cirka 4000 meter långt och 15 meter brett och berör ett antal fastigheter.

Avloppsledning Eolshäll – Sickla, markerad i rött

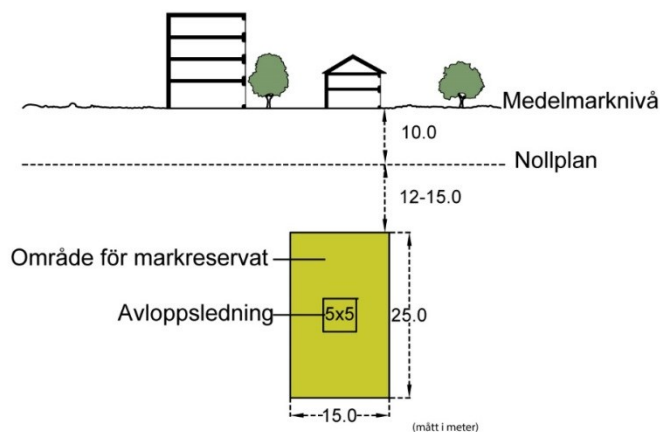
TDp 2015- 19085 Avloppsledning Eolshäll – Sickla

Planområde är långsmalt och sträcker sig från Eolshäll och österut mot Liljeholmen, Årsta och Gullmarsplan till Sickla. Området är cirka 9000 meter långt och 15 meter brett och berör ett antal fastigheter. Detaljplanen ger också stöd till två tunnelmynningar vid Liljeholmen respektive Gullmarsplan.

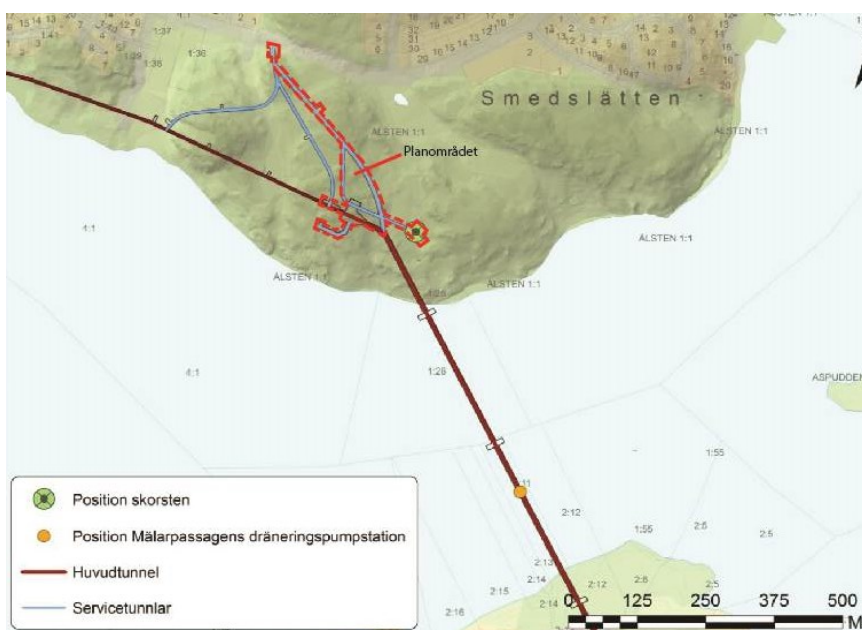
Generellt om ledningen

Ledningen, som är i form av en bergtunnel, kommer att drivas fram med borrhning och sprängning 30-90 meter under marken. Den blir totalt cirka 14 kilometer lång, med en tvärsnittsarea på cirka 21 m². Avloppsledningen anläggs via sex olika arbetstunnlar med tunnelmynningar i marknivå. Dessa tunnlar finns i: Åkeshov, Smedslätten, Eolshäll, Liljeholmen, Gullmarsplan och Sickla. Två av infarterna är befintliga (Åkeshov och Sickla) och fyra är nya (Smedslätten, Liljeholmen, Eolshäll och Gullmarsplan). De tunnlar som under byggskedet fungerar som tunnelmynning till huvudledningen och genom vilka uttransporter av bergmassor kommer att ske är också tänkta att fungera som servicetunnlar och utrymningsvägar i driftskedet. Undantaget är arbetstunneln i Eolshäll som kommer att stängas och ersättas av ett mindre utrymningschakt. Ytterligare fyra utrymningschakt, som mynnar i marknivå, kommer att anläggas längs sträckan.

På vardera sidan om avloppsledningen finns en fem meter bred skyddszon. Under och över avloppsledningen är skyddszonen 10 meter, se principillustration nedan

Principsektion för markreservat för allmännyttigt ändamål, gult område (Avloppsledning med skyddszon). Redovisade nivåer är medelnivåer längs sträckan Brommaplan – Ålstenskogen.

Planområdet för teknisk anläggning i bergum under Ålstenskogen markerat med röd streckad linje. Ledning i svart.

Dp 2015-19087 Teknisk anläggning i bergum under Ålstenskogen
Anläggningen består av tunnlar och magasin som behövs för avloppsledningens passage under Mälaren och för ventilation av avloppsledningen. Den tekniska anläggningen består också av en servicetunnel för tillsyn och underhåll av magasin och ventilations-skorsten, samt tunnelmynning med infart och port till servicetunneln via Alviksvägen.

Röd markering visar område för ny detaljplan (Dp) och streckad svart linje visar område för ändring genom tillägg (TDp) för Sickla avloppsreningsverk.

Dp 2015-19089/TDp 2015-19089 Sickla avloppsreningsverk
Detaljplaner för ett underjordisk avloppsreningsverk. Planerna innehåller skyddszon, tilluftstorn, bebyggelse i form av kontorsbyggnad, reservkraftverk, samt tunnelmynning och driftbyggnad. Utbyggnad av anläggningen kommer i huvudsak ske åt öster, mot Nackareservatet. Den nya anläggningen kommer att bestå av en serie bergtrum med tillhörande samlings- och transporttunnlar avsedda för grovrening och försedimentering av avloppsvatten. Avloppsvattnet rinner efter grovrening till Henriksdalsanläggningen via två befintliga tunnlar.

Planförslagets konsekvenser

Behovsbedömning

Stadsbyggnadskontoret bedömer att detaljplanerna kan antas medföra sådan betydande miljöpåverkan som åsyftas i PBL (2010) 4 kap 34§ eller MB 6 kap 11§ att en miljöbedömning behöver göras.

Planförslagen överensstämmer med gällande översiktsplan och bedöms inte strida mot några andra kommunala eller nationella riktlinjer, lagar eller förordningar. Den planerade verksamheten bedöms inte medföra väsentlig påverkan på miljö, kulturarv eller människors hälsa.

Det har gjorts en miljökonsekvensbeskrivning, MKB, i samband med tillståndsansökan för projektet *Stockholms framtida avloppsförsörjning, SFA*. Efter att ha samordnat innehållet i

miljökonsekvensbeskrivningen täcker den in alla delar nödvändiga för detaljplanprocessen.

Val av ledningssträckningar

Val av planerade ledningssträckningar har handlat om att väga samman de tekniska aspekterna avseende VA- och bergteknik med miljövärden. Sträckningarna är anpassade till bergtäckning och befintliga anläggningar. Sträckningarna har företrädesvis placerats under befintliga tunnlar och park- och gatumark, dvs. allmän platsmark för att reducera graden av intrång på privata fastigheter.

Övergripande miljökonsekvenser

Den dominerande miljöeffekten av projektet *Stockholms framtida avloppsrening* är minskade utsläpp till Östersjön till följd av en effektivare avloppsreningsprocess och förbättring av vattenkvaliteten i Mälaren till följd av minskade bräddutsläpp. Kapaciteten fördubblas och utsläppen av fosfor och kväve till Östersjön kommer att bli mindre än hälften av dagens. Projektet skapar en mer robust avloppshantering i Stockholm och tar höjd för befolkningsökning.

De miljökonsekvenser som blir mest märkbar för närboende uppstår vid byggskedet för ledningen. Denna påverkan är begränsad i tid. Genomförandefrågor berörs i planhandlingarna där detaljplanernas fokus ligger på det färdiga resultatet och de konsekvenser som det medför.

Naturmiljö

Direkta ingrepp på marknivån samt potentiella grundvattensänkningar och dess effekter är de viktigaste aspekterna för naturmiljön.

Både tekniska anläggningar och ledningar ligger under mark varför naturvärden generellt sett inte påverkas. Undantaget är de tunnelmynningar som kommer att ta mark i anspråk och medföra viss påverkan på naturmiljö samt den skorsten som planeras vid Ålstens skogsväg samt vid Hammarbybacken. De byggnader som planeras vid Sickla ligger på ytor som kan jämföras med industrimark.

Miljökvalitetsnormer för vatten

Planförslagen bedöms inte påverka möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten negativt. Tvärtom kommer t ex utsläppen av obehandlat bräddat spillvatten till Mälaren att minska.

Rekreation och friluftsliv

Varken rekreation eller friluftsliv bedöms komma att påverkas nämnvärt.

Kulturhistoriskt värdefull miljö

De viktigaste påverkansaspekterna för kulturmiljön bedöms vara direkta ingrepp på marknivå samt potentiella grundvattensänkningar och effekterna av dessa. Den negativa konsekvensen för kulturmiljö anses vara liten eller försumbar och kulturvärden bedöms löpa en mycket liten risk för påverkan av permanent grundvattensänkning under driftskedet.

Etableringsytor samt utrymningsschakt har lokaliserats till områden utan kända fornlämningar. Fasta fornlämningar i avloppsledningens närhet ligger på berg eller icke sättningskänslig mark.

Fornlämningar bedöms därför inte påverkas av sättningar till följd av grundvattensänkning. Den övervägande delen av de övriga kulturhistoriska lämningarna i avloppsledningens närhet ligger på berg, icke sättningskänslig mark eller inom områden där tätningskraven på avloppsledningen är extra höga. Övriga kulturhistoriska lämningar bedöms därför inte påverkas av sättningar till följd av grundvattensänkning.

Störningar och risker**Grundvattenrelaterad miljöpåverkan**

Påverkan på de övre grundvattenmagasinen bedöms på grund av anläggningens djup som liten och därmed även påverkan på de naturområden som finns inom påverkansområdet för tunneln. Generellt påverkar tunneln mindre än 2% av grundvattenflödet. Nederbörd och närhet till Mälaren och Sicklasjön bedöms kunna kompensera de övre grundvattenmagasinen för de förluster som skulle kunna ha påverkan på livsvillkor för växt- och djurarter i strandskyddat område. De geohydrologiska konsekvenserna har beräknats och resulterat i ett kontroll- och åtgärdsprogram som genom olika skyddsåtgärder skall styra mot att skadliga grundvattensänkningar inte uppstår. Arbeta med grundvattenpåverkan kommer att prövas av Mark- och miljödomstolen.

Buller

Buller över gällande riktvärden bedöms inte uppstå.

Översvämningssrisker

Inga risker kopplade till översvämningar föreligger.

Planprocess

Redovisning av SFA:s påverkan, start av detaljplaner

Den 15 oktober 2015 godkände stadsbyggnadsnämnden den utredning som visade vilka konsekvenser som SFA kan få för stadsutvecklingsprojekt inom Stockholms Stad. Därutöver godkände nämnden start av de detaljplaner som bedömdes nödvändiga för projektet.

Plansamråd

Samrådsmöte hölls 2016-10-17 i hörsalen, Tekniska nämndhuset där ca 45 personer närvarade.

Under samrådet har synpunkter kommit in som visar på en intressekonflikt mellan å ena sidan enskilda sakägare och boende som kommer att bli påverkade, å andra sidan Stockholm Vatten AB och planerna på att genomföra projektet Stockholms framtida avloppsrening för att kunna möta framtidens krav på hantering av vatten och avlopp.

Synpunkter har främst handlat om påverkan under byggandet av avloppsledningen med risker för olägenheter som kan uppkomma vid transportvägar för lastbilar med bergmassor.

Utöver detta har det inkommit synpunkter på hur detaljplaneprocessen hanteras och rimligheten i projektet Stockholms framtida avloppsrening som helhet. Kritik har framförts angående den miljökonsekvensutredning som utförts – som ligger till grund för det tillståndsärende som hanteras hos Mark- och miljödomstolen – och som efter samordning mellan stadsbyggnadskontoret och Stockholm Vatten AB utformats för att täcka in både genomförande- och detaljplanefrågor.

**Stadsbyggnadskontorets sammanvägda
ställningstagande**

Stadsbyggnadskontorets bedömning är att genomförandet av Stockholm Vatten AB:s projekt Stockholms framtida avloppsrening ligger i linje med de politiska mål som formulerats för Stockholms tillväxt.

Stadsbyggnadskontoret bedömer att permanent påverkan som inkluderar till exempel energibrunnar uppvägs av långsiktigt positiva konsekvenser som kommer alla invånare i Stockholm tillgodo. Påverkan på de övre grundvattenmagasinen bedöms på grund av anläggningens djup som liten och därmed även påverkan på de naturområden som finns inom påverkansområdet för tunneln. Arbete med grundvattenpåverkan kommer att prövas av Mark- och miljödomstolen. Genomförandeskedet regleras främst i lagstiftning utanför Plan- och bygglagen. Plan- och bygglagen ålägger byggherren – i detta fall Stockholm vatten AB – ansvaret att följa gällande lagar och regler vid genomförande (10 kap 5 §). Samverkan mellan stadsbyggnadskontoret och Stockholm Vatten AB har skett i syfte att kunna bedriva en effektiv planprocess där innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen samordnats för att vara heltäckande för både planprocessen, genomförande och driftsskedet. Stadsbyggnadskontoret bedömer att innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen efter utförda kompletteringar är tillfyllest och att SFA:s utformning och de avvägningar Stockholm vatten AB gjort för att åstadkomma önskat resultat, är rimliga.

Stadsbyggnadskontoret föreslår att stadsbyggnadsnämnden godkänner redovisningen av plansamrådet och att slutliga planförslag upprättas och ställs ut för granskning.

SLUT